Anul III. No. 81 (304) | 2 lei exemplarul | Cenzurat din ordinul Onor. Minister de Interne | Chişinău, Luni 6 Septembrie 1926

Abonamente:

Lei 650 — pe timp de un anu
„ 350 — „ „ 6 luni
„ 180 — „ „ 3 luni
In străinătate dublu

Pentru preoţi, învăţători, funcţionari de Stat, militari şi studenţi
Lei 450 — pe timp de un an.
„ 250 — „ „ 6 luni.
„ 130 — „ „ 3 luni

ROMÂNIA NOUĂ

Director: Onisifor Ghibu. | Ziar naţional independent | Apare în fiecare zi de lucru

Redacţia şi Administraţia
str. Haralambie 42
TELEFON No. 75

Anunţurile şi reclamele se primesc la Administraţie şi la agenţiile de publicitate.

O privire asupra stării sanitare a Basarabiei

— Cu prilejul sosirei în Chişinău a d-lui Dr. I. Lupaş, ministrul Ocrotirilor sociale şi al Sănătăţii publice. —

Desigur că nu eu am căderea să zugrăvesc situaţia generală sanitară a Basarabiei cu precizia cuvenită, cu prilejul sosirei în mijlocul nostru a d-lui ministru al sănătăţii şi ocrotirilor sociale, care numai decât va căuta să cunoască în toate amănuntele starea reală a lucrurilor din sfera resortului său, să studieze natura neajunsurilor şi metodele de îndreptare a lor.

Direcţiile şi Serviciile sanitare judeţene,—organe de conducere şi control — deţin frânele activităţei şi îndrumării ostenelilor corpului medical, spre păstrarea şi sporirea celei mai scumpe bogăţii de care poate dispune un individ, o societate, un popor,—*sănătatea, vigoarea, fizică şi intelectuale şi puterea de muncă.* Aceste servicii concentrează informaţiile, statisticele, datele ce provin de la toate celulele vastei organizaţii sanitare din Basarabia.

Dar ca unul care, în măsura puterilor mnele modeste, contribuesc la munca spitalească de câţiva ani şi ca secretar provizoriu al „Astrei" medicale şi biopolitice de aici, am reflectat puţin asupra *factorilor de profilaxie şi igienă naţională şi promovare a vigoarei fizice sufleteşti a românilor* — idei cu a căror răspândire s'a însărcinat mai cu seamă, bătrâna instituţie culturală de peste Carpaţi, în a cărei conducere actualul ministru al sănătăţei şi ocrotirilor sociale ocupă un loc important, îmi iau curajul să fac câteva observaţiuni cu caracter general asupra stării în care se află câmpul de luptă la noi, între cele două lagăre războinice: Capitalul uman şi conducătorii acestuia, cu armamentele ce le au la dispoziţie dând directivele luptei, pe de o parte, puterea bolilor şi plăgilor sociale, pe de alta.

Dacă imperfecţiunea organizărei societăţei omeneşti de astăzi (mai mult decât scăderile înăscute speciei umane) creiază însăşi germenii de decădere şi distrugere a societăţei sau dă naştere la condiţiuni ce înlesnesc lucrul distrugător al diferitelor cauze morbide,—apoi reaua voinţă, răuvoinţa oamenilor de la cârmă de multe ori, incultura maselor, sămănarea infecţiilor, ca urmare a războiului, în starea izolată până atunci a românilor basarabeni, neînţelegerile inerente perioadei de transiţie de la un regim la altul şi de la o mentalitate la alta, anii de secetă etc.,— sunt atâtea rele cari fac şi mai succeptibilă societatea românească dintre Prut şi Nistru, pentru a fi atacată de factorii cari tind la ruinarea *vigoarei* ei fizice, a sănătăţei şi puterei de muncă şi scad perspectivele unei propăşiri în viitor.

Tuberculoza sub diferitele ei forme, beţia cu tot cortegiul ei de crime, de abateri de la datorie către sine, societate şi neam, sifilisul, cancerul, pelagra etc, înfloresc pe corpul românimei basarabene istovite de sărăcie şi de hărţuieli administrative, electorale şi de tot felul.

Intr'o singură lună s'a prezintat la un spital de chirurgie din Chişinău, în afară de numeroşi pelagroşi, nu mai puţin de 16 bolnavi de cancer. Omorurile, rănirile, la cari se dedă populaţia pravoslavnică de pe urma beţiei se ţin lanţ, în ambulatoriile spitalelor, ziua şi noaptea.

Dacă privim chestiunea din punct de vedere a armatei personalului sanitar şi a utilajului material ce-i stă la dispoziţie în lupta ce se duce pe două fronturi — acela al medicinei curative şi al medicinei preventive—contra nenumăraţilor vrăjmaşi, perspectiva nu este mai îmbucurătoare.

Hotărît lucru este, că în lupta cu bolile şi plăgile sociale, şi în procesul de însănătoşire şi ridicare a fizicului maselor, în genere, rolul medicinei preventive primează.

Descoperirile marelui Pasteur, cari au reclădit toată medicina pe baze noui, au avut ca urmare o constrângere a medicinei curative în sarcina celei preventive. Şi una din marile şi grelele probleme de actualitate,—aceea a tuberculozei, pare că-şi găseşte deslegarea tot în domeniul medicinei preventive.

Armele de luptă ale acesteia, la noi, mai cu seamă în mediul rural—ca: băi populare, deparazitarea, higiena alimentară a apei de băut, a construcţiilor etc.—sunt foarte neîndestulătoare, pe alocuri neexistente, iar propaganda, sub feluritele ei forme, (contra cancerului, sifilisului, păduchilor, alcoolismului, malariei, pelagrei etc.), ori nu există de loc ori este de abia la început.

Unul din rezultate: *Numărul canceroşilor inoperabili la un singur spital chirurgical din Chişinău este de 10, numai în luna August.*

*

Medicina curativă nu este nici ea la înălţime, mai cu seamă din cauza neajunsurilor materiale de tot felul şi uneori din lipsa de personal auxiliar de care sufăr multe spitale. Spitale din Chişinău, mai în măsură de a lucra, sunt supraîncărcate: zilnic suntem nevoiţi să refuzăm internarea mai multor bolnavi, cari vin uneori din depărtări de zeci de chilometri, pe de o parte; pe dealtă parte se trimit iarăşi de la distanţe mari adeseori, bolnavi, cu leziuni chirurgicale uşoare ca tratament, pentru pansament, ghips etc. tocmai la Chişinău, lipsind strictul necesar pe loc.

Ftizicii se izolează cu multă greutate la sanatoriile de peste Prut, acestea fiind, după cum se spune, prea aglomerate.

Lipseşte la noi în Basarabia cu totul un serviciu pentru izolarea bolnavilor cu tuberculoză osoasă, ganglionară, cu toate că am avea în Basarabia la malul mării localităţi foarte potrivite pentru instalarea astor fel de servicii.

Bolnavi cu focare fistulizate, cu puroi sunt nevoiţi să rămână la domiciliile lor, lipsiţi de supravegherea medicală, de aer, mare, alimentaţie etc. rămânând în jurul lor infecţia.

De asemeni lipseşte un azil şi o îngrijire medicală pentru bolnavii incurabili — canceroşi, sarcomatoşi cu generalizarea afecţiunilor, etc., aceştia umblă din spital în spital, neputând fi internaţi, până îşi sfârşesc zilele în chinuiri, undeva, părăsiţi.

*

Sperăm că venirea în mijlocul nostru a distinsului intelectual ardelean, care nu uită nici o clipă marile obligaţiuni pe cari le are la locul de cinste şi de răspundere la care a fost chemat, va fi un prilej nu numai pentru a constata din nou stările sanitare, cu totul defavorabile din Basarabia, ci mai ales pentru a lua măsuri efective metodice în vederea sanării lor.

Dr. Calistrat Ceapă
medic secundar la Spitalul „Regina Maria", secretarul secţiei medicale şi biopolitice a Astrei

Cu prilejul congresului Sindicatelor muncitoreşti

Se ştie că astăzi se deschide la Bucureşti, congresul sindicatelor muncitoreşti.

„Arbeiter Zeitung" scrie următoarele cu privire la congres: „Sindicatele României, afiliate la Internaţionala din Amsterdam, se întrunesc în congres.

Nu va fi un congres festiv, ci vor fi discuţiuni serioase între oamenii de încredere ai clasei muncitoreşti.

Muncitorimea trebue să se străduească să ajungă la unire în ceiace priveşte mişcarea sindicalistă. Uniţi, muncitorii trebue să fie şi în această ţară o forţă. Unirea trebue să vină, ea va veni, dar ea numai atunci va avea valoare când va fi într'adevăr o unire, căci sindicatele sunt organizaţiuni ale zilei de azi, menite să ducă lupta prezentului.

In această luptă nu poate exista decât o singură tactică, o singură directivă, căci altfel lupta este pierdută, mai ales atunci când conducătorii nu au încredere în tactica lor şi în succes. Chestiunea nu se pune deci, dacă unirea este necesară, căci ea este condiţia preliminară a victoriei, ba chiar a luptei.

Intrebarea este, dacă această unitate se va putea realiza. Că se discută aşa de mult in această privinţă, nu constitue încă o dovadă. Anumite evenimente petrecute la Bucureşti ar dovedi tocmai contrariul, căci bătăile nu se pot considera ca o bună introducere pentru realizarea unităţii. In realitate, situaţia se prezintă astfel, ambele tabere sunt convinse de necesitatea unirii.

Un pact de neagresiune între Rusia şi Polonia (?)

Ziarul „Rul" publică o informaţiune dela Moscova referitoare la propunerea guvernului sovietic făcută celui polonez de a încheia un pact de neagresiune pe care o redăm în extenso:

„Ambasadorul Rusiei sovietice dela Varşovia a înaintat Ministrului de Externe polonez un proect de pact de neagresiune tratând următoarele chestiuni:"

Abţinere din partea ambelor ţări dela acţiuni agresive, una faţă de alta;

obligaţiunea ambelor ţări de a păstra cea mai severă neutralitate în caz când una din ţările contractante va fi atacată de o terţă ţară;

abţinerea dela orice înţelegere sau uniune cu altă ţară, fie economică, fie politică îndreptată contra uneia din ţările contractante şi

tranşarea tuturor chestiunilor litigioase dintre ambele ţări de o comisiune specială compusă din reprezentanţii ambelor ţări.

Guvernul sovietic a exprimat dorinţa ca acest tratat de neagresiune să fie semnat în luna August, însă această propunere nu a fost privită cu simpatie la Varşovia. Din cauza stărei rele a sănătăţei lui Cicerin vizita lui Zalenski ministrul de interne polon, la Moscova a fost amânată pe un timp definit în legătură cu semnarea acestui tratat.

Răfuelile din Rusia-sovietică

Ziarul „Utro" publică o informaţiune din Riga cu privire la raporturile şi relaţiunile dintre fruntaşii comunişti. Se afirmă că situaţia lui Trotki e cât se poate de dificilă după excluderea lui Zinoviev dela conducerea Internaţionalei III comunistă.

Se vorbeşte că Trotki, în curând va fi trimis din nou în Caucaz—în exil.

Lui Kamenev i se oferă locul de ambasador rus la Londra, în locul lui Krassin. Nemulţumirile şi răfuelile dintre conducătorii bolşevici continuă tot cu aceiaş patimă şi vehemenţă.

Un bilanţ sovietic

Ziarul „Berliner Tageblatt" scrie:

„Ziarele sovietice constată, că la vânzarea recoltei participă exclusiv Ucraina şi Caucazul de nord. Cifrele arată că greutăţile din anul trecut apar şi acum. Bilanţul comercial este de 3 milioane pasiv faţă de activul de 30 milioane din anul trecut. Guvernul va face în lunile critice o urcare a preţurilor, cari vor fi cu mult inferioare celor mondiale. Se remarcă a scădere a preţurilor marelui comerţ, cari faţă de maximum-ul dela 1 Mai au scăzut cu 9% şi preţurile micului comerţ, cari au scăzut cu 7%".

Buletinul „Astrei"

Secţiunea geografică-etnografică

Oraşele basarabene

Rolul oraşelor în viaţa statelor moderne este covârşitor în toate domeniile: economic, social, politic, cultural-naţional. Mai ales în statele cu caracter economic eminamente agricol, cu o populaţie rurală înapoiată, oraşele sunt organele de care atârnă sănătatea, uneori însăşi viaţa statului.

Târguri moldoveneşti până la 1812, născute la adăpostul cetăţilor depe Dunăre şi Nistru, sau transformate, din nevoi economice, din sate în târguri—cele din interior—târgurile moldoveneşti s'au desvoltat, au crescut sub dominaţia de un veac a Ruşilor, în împrejurări economice, sociale, politice şi cultural-naţional cu totul deosebite. De aceia oraşele basarabene de azi, atât ca înfăţişare exterioară cât şi ca populaţie, au un caracter pur orăşenesc la centru, şi un caracter mixt la periferie.

Ca unităţi etnografice, oraşele basarabene prezintă un mozaic caracteristic oraşelor orientului Europei, unde nu s'au cristalizat încă nici statele sociale, nici cele etnice.

Ca organe însă de stat, oraşele basarabene înfăţişează o anomalie în toate domeniile: economic, social, politic, cultural şi naţional.

Ca centre economice, oraşele sânt acele care *valorifică* produsele agricole ale milioanelor de plugari dela ţară. In domeniul acesta economic, oraşele basarabene se caracterizează printr'o tendinţă de *depreciere* a produselor populaţiei rurale, prin acele „trusturi" specifice acestor oraşe, care îşi instalează agenţii la barierele oraşelor cu scopul de a înşela pe vânzătorii săteni şi a acapara produsele lor *cu preţuri derizorii*, sau împrăştiind pe aceşti agenţi pela sate, cu mai multă uşurinţă să pună stăpânire pe produsele plugarilor. Aceşti depreciatori ai produselor săteşti, aşa de bine organizaţi în oraşele basarabene, ne-au dat dăunăzi tristul spectacol dela Camera de comerţ din Chişinău, când vă zându-se înfrânaţi de legea oboarelor de cereale, extinsă şi în Basarabia, s'au încercat în mod ingenios s'o eludeze, prin propunerea de a se înfiinţa faimoasele oboare de cereale ambulante. Depreciind produsele agricole, tot deodată *scumpind* articolele de care ţărănimea are nevoe, oraşele basarabene nu numai că nu îndeplinese rolul lor economic în stat, din potrivă ele îmbolnăvese şi organismul nostru social.

Ca centre politice, oraşele prin compunerea lor, prin atragerea forţelor intelectuale, determină de cele mai multe ori conduita de guvernământ a partidelor politice, influenţează caracterul legiuirilor întocmite din nou sau schimbă pe cele vechi. Mai ales în regimul politic inaugurat în ultimul timp, doar oraşele dacă mai pot scăpa de siluirea constanţei cetăţeneşti în faţa urnei. Apoi întrunirile şi meetingurile, vânjoleala presei, toate cu caracter orăşenesc, lungesc sau scurtează viaţa guvernelor, decapitează pe unii miniştri. In regimul nostru politic burghez, oraşele sânt pârghia politicei însăşi.

Din punctul de vedere politic, oraşele basarabene strălucesc printr'un *indiferentism politic*, semnificativ: ele n'au contribuit la scurtarea sau lungirea vieţii vre-unui guvern nici cu o clipă, n'au pe conştiinţă decapitarea nu a unui ministru sadea, darnici măcar a vreunei comisii interimare abuzive, lacome hrăpăreţe.

Partidele politice în oraşele basarabene, abia dacă îşi pot recruta clienţi pentru slujbele politice ce de obiceiu le stau la dispoziţie.

Cauza acestui indiferentism politic al oraşelor basarabene nu trebue căutată numai în starea excepţională în care se află Basarabia, căci chiar în regimul acesta, este câmp vast pentru o activitate politică cetăţenească legală, cumpănită, sănătoasă.

Urmările acestui indiferentism politic al oraşelor basarabene se resimt în toate domeniile vieţii provinciei noastre.

Ca centre culturale, oraşele sporesc şi întreţin instituţiile culturale: şcolile, muzeele, teatrele, ateneele, bibliotecile, societăţile muzicale, devenind prin aceasta adevărate focare de cultură, lumină, civilizaţie. Oraşele basarabene nu râvnesc la o astfel de egemonie culturală. Incrustate de un egoism material specific, oraşele basarabene se dezinteresează de tot ce este cultură. Astăzi această dezinteresare culturală se accentuiază cu atât mai mult, cu cât cultura a îmbrăcat şi o haină, care nu este potrivită oraşelor basarabene. De acela chiar instituţiile de cultură înfiinţate de alte iniţiative decât ale oraşelor, sânt ocolite, ignorate, boicotate... oraşele basarabene îşi torc firul vieţii lor monotone, tăcute, ursuze.

Ca centre naţionale, oraşele se împodobesc cu construcţii în stilul creat de geniul naţiunii, întemeiază muzee în care se adună comorile trecutului naţional şi comorile naţionale ale vieţii economice, invecinicesc pe eroii ca şi pe gânditorii naţiunii în neperitoare monumente. Oraşele basarabene încă n'au făcut cunoştinţă cu mândrul ceardac, sprintena culă, primitoarea poartă a stilului arhitecturii noastre naţionale. Hrisoavele voevozilor noştri zac în dulapurile arhivelor. Chişinăul încă nu s'a învrednicit să eternizeze măreaţa clipă a unirii, iar bătrânul Ştefan Vodă de un an aşteaptă pe socliu, învăluit în giulgiu, să-şi arate *crucea şi spada.*

Insă nu ridicând crucea şi fluturând spada, oraşele basarabene vor deveni organele sănătoase, în organismul statului nostru, cu o structură economică, socială, politică şi naţională determinată.

Oraşele basarabene îşi aşteaptă diagnoza în toate domeniile, pentruca astfel să li-se administreze şi reţeta vindecătoare.

L. T. Boga.

Sit ei humus levis...

de Irène Fleury

... Căci plin va fi pământul de ştiinţa domnului, precum apele acopăr fundul mării... isa 11,9.

Intr'un ungher—un pat simplu, acoperit cu o plapomă neagră. Alături — o măsuţă, şi pe dânsa, între flori şi hârtii răvăşite, — zăcea răstignit pe o cruce albă, un Isus...

Lângă fereastră, pierdut într'un fotoliu mare, stă un călugăr. E palidă şi obosită aceasta faţă cu trăsături inteligente şi expresive. Privirile-i liniştite s'au rătăcit prin ulcele parcului adormit.

Un şir de tei cu frunzişul auriu de soare, şi tufişuri de brazi, se legănau în vânt, cântând în surdină melodii necunoscute. Parfumul florilor, care creşteau în răscoapere, se amesteca cu miros de şăcut de iarbă coaptă şi prin fereastra deschisă pătrundea fără nici o piedică în chilie.

Tânărul călugăr sorbea din ochi această privelişte, atât de scumpă şi binecunoscută, privea straturile de flori, aleele acoperite cu un nisip alb, zidul roşu şi crăpat, care despărţea această grădină de lumea din afară—şi inima lui s'a umplut de o bucurie neînţeleasă şi senină...

Cu ochii închişi se răsfăţa în razele calde ale soarelui de vară. Stătu mult timp, nemişcat şi tăcut, fără gânduri şi suspine.

Soarele care scobora spre asfinţit, părăsi faţa lui palidă, sărută mâinile împreunate, şi alunecând mereu, aşternea razele neascultătoare la picioarele Hristosului răstignit...

Şi tăcerea domnea...

De odată se auzi o bătaie violentă, şi uşa chiliei se deschise cu zgomot.

Călugărul tresări, se ridică puţin şi întoarse capul spre un alt călugăr, care zâmbind din toate gropiţele feţei sale rotunde, se opri în prag.

— Pax tecum carrissime frater! spuse noul venit înaintând.

— Pax...

— Am o scrisoare pentru d-ta, frate Ioan. A venit de unde-va din lume. Iat'o!

— Din lume?...

Fratele Ioan întinse mâna, şi fără ca să privească puse plicul pe măsuţa de-alături.

— Gratias... Uşa s'a închis, şi călugărul rămase singur, ascultând paşii cari se îndepărtau. Şi iar stătu câteva clipe nemişcat şi tăcut, apoi încet întinse mâna şi luă scrisoarea neaşteptată.

— De unde-va... Din lume... şopteau buzele lui.

„Dragă Sergiu!" Sergiu? Ce este asta? Ah, da. adevărat, a fost un timp când îl chema aşa. Dar asta a fost acum un an, sau poate acum zece, o sută de ani.

El nu ţine minte, aici timpul trece neobservat în monotonia lui...

Maşinalicește suci scrisoarea între degete.

In fine în capul lui se născu o întrebare:

„Cine poate să-i scrie acuma?"

Intoarse pagina şi se uită la iscălitură.

„Al tău George!" George... George...

El tresări. Da, îşi amintea, doar asta n'a fost prea demult!... Toate amintirile, pe care le sugrumase cu sforţarea supremă a voinţii s'au redeşteptat acuma şi îşi cereau drepturile... Masca lui nepăsătoare a căzut, ochii au căpătat o expresie nouă, şi buzele tremurau...

Incepu să citească cu sete!

„Dragă Sergiu!" scria prietenul din zilele apuse. Te-am pierdut pe neaşteptate din întinderea vederilor noastre, şi acum, când întâmplarea m'a ajutat să descopăr locul unde te-ai ascuns, îţi scriu ca să-ţi aduc aminte de mine şi de anii cei petrecuţi împreună..

Timpul trece şi în lume totul e trist şi pustiu. M'am cufundat într'o mare de suferinţă şi mă întreb deziluzionat, dacă mai face să trăiesc. Mi se pare că în fie care zi se rupe câte un fir din acelea cari mă ţin legat de enormul mecanism al lumii. Şi sunt invidios când mă gândesc la tine, căci tu singur le-ai rupt dintr'odată şi poţi să trăieşti liniştit, fără ca să priveşti cum se rupe unul câte unul. Sunt invidios, dar îţi spun sincer că n'aş avea destul curaj ca să-ţi urmez calea: n'aş putea să mă despart de viaţa mea activă, de acei cari mi-s dragi.

Poate că jucăm numai o comedie—dar ce să-i faci! Intre culisele acestei scene pe care o numim „Lume" cred că e şi mai trist, acolo omul rămâne şi mai singur. Ei, vezi, dragă prietene, eu nu sunt de loc vesel şi nu mai ştiu ce să-ţi spun: Să-ţi povestesc lucrurile neînsemnate ce ocupă golul din viaţa noastră?— Nu cred că te mai poate interesa aşa ceva. Tu ai sburat... Eu împing un car... Şi sunt obosit..

M'am însurat şi am un băiat. Ce copil drăgălaşi îl chiamă ca şi pe tine—Sergiu, şi-mi pare rău că tu nu poţi să'l vezi.

Acum câteva zile am fost cu nevasta la Paris. M'am dus şi la expoziţie, ca să văd tabloul tău. Ca şi pe vremuri, publicul se opreşte plin de admiraţie, şi numele tău trăieşte încă pe buzele tuturor...

Am fost şi la o înmormântare... iartă-mă, dacă ating o rană sângerândă încă, dar este datoria mea să ţi-o spun: Ella n'a vrut să mai trăiască după ce tu ai murit pentru ea. A găsit liniştea ce-o căutase în zadar o viaţă 'ntreagă... Sit ei humus levis...

Tu te închini adese ori acuma, roagă-te şi pentru acel suflet nenorocit...

Scrisoarea căzu din mâna fratelui Ioan; pe faţa lui slabă alunecau încet lacrămile. Buzele lui se mişcau...

... şi în ceasul morţii noastre. Amin. Veşnică pomenire...

Dar nu se gândi la ceea ce spunea.

O amintire el nu putea s'o alunge, un profil delicat, aruncat într'o mare de lumină, o voce cristalină care suna tot atât de melodioasă ca şi murmurul frunzelor aurite de soare...

(Continuare în pag. 2).

După răspunsul Bulgariei

Ziarele din București publică în întregime răspunsul Bulgariei la nota de protest a României, Jugoslaviei și Greciei împotriva bandelor de comitagii, care au terorizat, nu demult, cu tenacitate metodică populația celor trei state limitrofe, aflătoare pe linia de frontieră cu Bulgaria. Cu toată tehnica consumată la redactarea acestui răspuns, din actul diplomatic, înmânat de curând celor trei capitale interesate, relese, pentru cei ce știu ceti printre rânduri, același spirit de falsă desvinovățire și de sinceritate deghizată, cu care ne-au deprins în ultimul timp cercurile politice responsabile de dincolo de Dunăre.

Se afirmă de către guvernul bulgar, că atacurile banditești, deslănțuite sistematic asupra unei populații pașnice, care nu poartă întru nimic vina rătăcirilor politice, în care a căzut generația bulgară a războiului mondial, au avut loc, nu numai fără concursul, dar chiar și fără știrea autorităților bulgare grănicerești. Se mai invocă apoi imposibilitatea Bulgariei de a face față tuturor necesităților serviciului de frontieră cu actualul număr de soldați consimțit de dizpozițiile precise ale tratatului de pace, pentru a încheia cu vaga argumentare a unor pasagii, din a căror structură s'ar desprinde dorința sinceră a vecinilor noștri de esență turanică, de-a trăi în cea mai angelică bună pace cu puterile care au semnat demersul de protest. S'ar părea astfel, în baza acestui răspuns, că Bulgaria chinuită de visuri imperialiste, izvorâte din succesul trecător al câtorva țari medievali, ar fi o *victimă inocentă* a acelui spirit de anarhie, care constitue nota caracteristică a peninsulei balcanice, spirit care se manifestă în organizarea armatei a cetelor de bandiți și a cărui flacără izbucnește cu regularitate la intervaluri, de aproape o sută de ani.

Numai cât nici-o frază diplomatică de mântuială, mai mult sau mai puțin meșteșugită, nu va putea induce lumea în eroare. Noi știm, că în Bulgaria, care n'a învățat nimic de pe urma recentelor înfrângeri, mai domnește încă o pronunțată dispoziție sufletească de revanșă; în imposibilitatea unei revanșe în stil mare deschisă, o stare sufletească ce îndeamnă mereu la o revanșă în această formă a unor incursiuni, în aparență independente, în realitate însă aprobate tacit de către factorii răspunzători în fața lumii diplomatice internaționale. Noi mai avem un alt vecin, la granița dinspre apus a țării, cu aceleași veleități de discipol refractar față de concluziile proaspete și drepte ale evoluției istorice: *Ungaria*. Psichologia celor două popoare, care se aseamănă așa de mult în privința imposibilității de-a pricepe noua schimbare a vremurilor, este identică: și unul și altul „se deșteaptă" fără întrerupere de o mie de ani și mai bine, fără să ti ajuns la o dreaptă apreciere a rolului ce-i pot juca în configurația politică europeană.

In fața acestui defect de structură sufletească, pe care nu-l poate ascunde nici chiar cea mai dibace imperechere de cuvinte, noi avem datoria de-a lua toate măsurile atât pe linia de frontieră cât și pe terenul diplomatic pentru ca populația românească dela granița bulgară să se simtă în deplină siguranță, iar prestigiul României în lumea diplomatică să nu sufere nici-o eclipsă de prestigiu.

N. Buta.

Pregătirile pentru târgul de mostre

La Parcul Carol se lucrează cu stăruință pentru amenajarea târgului de mostre care se va deschide la 15 ale lunei curente.

In teatrul de vară de lângă parc, se va instala secțiunea zootechnică, iar toate celelalte secțiuni se vor adăposti în pavilioanele depe terenul parcului.

La ultima ședință comisariatului, d. A. Drugan, comisarul general al târgului a făcut o largă expunere asupra mersului lucrărilor de organizare a târgului.

Comitetul comisarilor a aprobat bugetul târgului prezintat de d. A. Drugan și deasemenea s'a aprobat angajarea personalului secretariatului.

In chestiunea iluminatului, judecând că ofertele particulare sunt prea exagerate, s'a propus ca, consiliul technic al primăriei, să fie însărcinat cu instalarea electricității în pavilioane și exterior.

Personalul administrativ și de control va fi stabilit cu câteva zile înainte de deschiderea târgului.

Avansurile de bani pentru cheltuelile de organizare se vor livra cu avizul comisiunii financiare, formate din d. președinte al comisariatului d. Sebastian Teodorescu, d. Kenigșat și d. A. Drugan.

S'au făcut demersuri largi pentru participara la târg a fabricanților, comercianților și industriașilor din Chișinău cât și din întreaga Basarabie.

Răspunsurile de adeziune cari sosesc de pretutindeni, sunt destul de numeroase.

Șeful secțiunei agricole d. Dănescu a luat măsuri pentru adunarea exponatelor agricole din Basarabia și s'a intervenit la ministerul de agricultură pentru-ca direcțiile respective din basarabia să ia parte la târg.

Se speră că ministerul comunicațiilor va înlesni transportul mărfurilor prin acordarea unei reduceri de tarif.

Secțiunea industriei casnice datorită experienței și priceperei doamnei Popescu Zuher, directoarea școalei de industrie casnică din localitate se va prezinta într'un chip strălucit.

Secțiunea zootehnică condusă de d. P Grosu, director zootechnic, va avea o importanță deosebită prin demonstrația de creștere artificială a păsărilor prezentată de d. Carastoianov.

Se vor expune animale mici iar între 20 și 30 Septembrie se va organiza un iarmaroc de vite.

Dela expoziția volantă din București s'a primit știre că va sosi la Chișinău în ziua de 14 Septembrie în tot completul. **Rép.**

Un edificiu în complectă părăsire

Auditorul *Pușchin* de pe str. Regele Carol I. colț cu str. Ion Inculeț a ajuns într'o stare deplorabilă, furându-i-se sistematic scânduri, burlane, tablă, pietre și fierărie.

Se știe că acest imobil a fost expropriat și trecut la stat, după care, a ars.

Nimeni nu păzește ruina rămasă din care se fură tot ceeace se mai poate întrebuința.

Organele însărcinate cu paza bunurilor statului ar trebui să ia măsuri până la restaurarea acestui util edificiu.

Sbuciumul vremii și creațiunea spiritului român

Viața pe care o trăim, îmi reamintește adeseori fierberea și sbuciumul, care se observă la plecarea trenului, când publicul zăpăcit se mișcă fără nici un rost, se frământă orbește, se calcă pe picioare, se ceartă pentru locuri, provocând un sbucium gălăgios, în momentul când este foarte greu să te orientezi și să prinzi ritmul realității.

Trenul, însă, pleacă la ora stabilită, fără ca să țină seamă de acest sbucium și își vede de cale, în timp ce publicul călător continuă să se frământe prin culuoarele vagoanelor.

Dară cu cât trenul se depărtează de locul plecării, cu atât publicul se orientează tot mai mult, ocupă locuri, își aranjază bagajele, se liniștește, intră în convorbiri pașnice—călătoria intră în normalul ei.

Viața noastră este acelaș tren grandios, care ne duce, accelerat, spre viitor, fără ca să țină seamă de pretențiile și de aranjamentele noastre, pe când noi ne frământăm, provocând același sbucium gălăgios, fără să ne liniștim, să ne orientăm și să prindem ritmul realității noastre, să îmbrățișăm prin orizontul nostru opera grandioasă de creațiune, care se desfășură pe ecranul vieții statului nostru tânăr.

In starea actuală de zăpăceală și de sbucium, adeseori ni se pare, că noi nu facem de cât să ne sbatem fără nici un rost și amărăciunea deziluziei ne străpunge dureros sufletele.

Insă, pe când cei scufundați în diletantism judecă cu ușurință, spiritul român creator, produce din zi în zi, făcând sforțări supraomenești pentru a rezolvi problemele numeroase ale momentului.

Sute de mii și milioane de creatori, contribuie zilnic la zidirea clădirei nevăzute a statului nostru. Un film grandios, redându-ne opera generală a românismului în toată mărimea ei, ne-ar uimi, ne-ar sgudui prin măreția ei titanică.

Ocazia a făcut să vizitez zilele acestea o instituție de stat, *Inspectoratul Cadastrului local*, pe care n'o cunoșteam de loc.

Intr'un local splendid, de o curățenie și ordine excepțională, stau plecați asupra meselor lungi mai mulți technicieni cu armele de muncă în mână, contribuind din zi în zi la marea problemă agrară, la parcelarea moșiilor expropriate.

De sub mânile lor iscusite și harnice, apar zilnic planuri colorate de moșii mari și mici, de vetre de sate, unde sunt prevăzute cu scrupulozitate toate nevoile satelor moderne, rezervându-se terenuri pentru instituțiile satului, pentru piețe, câmpuri de sport etc. O operă uriașă, complicată și de grea răspundere. Parcelarea provizorie, aplicată cu acte de samavolnicie, cu greșeli și încurcături, cere atâta muncă, prudență și dibăcie, pentru că ai de a face cu masele inculte și atât de lacome de pământ. Dăm un exemplu.

Nenea Ion „punând ochiul" pe un lotișor mai grăsulean și voind să și-l asigure sieși, l'a umplut cu „preamău" și astăzi insistă că are „vie" și că nu poate fi strămutat. Insă, după planul genera, lui i se cuvine mai puțin și cu totul în altă parte.

Câte cazuri de felul acesta, câte piedici și greutăți stau în calea aplicării marei reforme agrare, pe care acești muncitori modești și nevăzuți trebuie să le învingă, găsind soluțiile cu propriile lor puteri.

Dar alte instituții, atât de stat, cât și particulare, ce fac, dacă nu contribuie și ele la aceeași operă generală a românismului.

Epoca noastră, este epoca marilor reforme, fiindcă românismul, eșind din malurile lui vechi, s'a revărsat pe un teren mult mai larg și își creiază forme noui de viață.

Spiritul român, harnic și creator din firea lui, trăind momentele istorice de astăzi, face sforțări uriașe pentru a corespunde chemărei istorice și entuziasmat de avânturi înălțătoare, pășește grabnic spre realizarea idealurilor naționale, gândite și nutrite în momente de suferinți seculare.

Se creiază foarte mult, însă zăpăceala și sbuciumul momentului este încă prea mare, pentru ca noi să îmbrățișăm cu ochii noștri întregul orizont al operei de creațiune titanică a românismului de astăzi.

A. MURAFA.

Știri externe

La consiliul Ligei Națiunilor

Ziarul „Utro" află din Geneva, că sub președinția delegatului cehoslovac d. Beneș, se vor discuta la Liga Națiunilor și chestiunile balcanice, problema și starea economică a refugiaților bulgari și aceia a refugiaților greci.

In legătură cu aceasta, se va discuta și memorandul celor trei state, România, Iugoslavia și Grecia pentru controlul asupra împrumutului bulgar.

Campania contra Basarabiei Românești

Federation Balcanique Nr. 47—ne aduce știrea că la Paris, în aceiași sală Wagram—a avut loc un meeting—din inițiativa Comitetului apărătorilor victimelor teroarei albe în Balcani.

A vorbit d. Marcel Willard protestând contra teroarei guvernului român, a foametei, a emigrării forțate etc.

Au mai luat cuvântul un delegat basarabean și d-nii Albert Tournier — descriind cele văzute în România cu ocazia unei călătorii, când a asistat la desbaterile unui proces comunist, și d. Henry Barbusse.

S'a votat o moțiune în sensul celor vorbite de oratori, cerându-se plebiscit în Basarabia și înfăptuirea Federației Balcanice.

Mutări în magistratura Basarabiei

D. Petru I. Gherghel a fost numit judecător de ședință la trib. Hotin.

D. Alexandru Lungu judecător provizor la Ivănești-Noui județul Cetatea-Albă, se permută după cerere, în aceiaș calitate la judecătoria Tarutino.

D. Leonida I. Rainov, ajutor la jud. Cubei, jud. Cahul, se numește supleant la trib. Ismail.

Numiri

Eugeu V. Guma ajutor la jud. Criuleni, jud. Orhei.

Vasile I. Lazanu ajutor la jud. Briceni jud. Hotin.

Un gest lăudabil

Ca un răspuns la inițiativa luată de directorul ziarului nostru, și ca o frumoasă manifestare a solidarității românești, d. M. Gârnițeanu, directorul liceului din Soroca, ne trimite scrisoarea de mai jos, pe care ne grăbim să o publicăm, atât ca un îndemn pentru toți românii cât și pentru a face cunoscut un gest ce ar trebui imitat.

Redăm scrisoarea:

Domnule Director

Direcțiunea Liceului „A. D. Xenopol" din Soroca are dorința a întreține la Internatul Liceului 5 copii transnistrieni cu mâncare și îmbrăcăminte, spre a-și face studiile în liceu, dacă sunt pentru această școală, sau în clasele primare dacă nu le au. Intenția fiind ca în viitor acești elevi să servească elementul român de acolo".

Directorul Liceului (ss)

M. Gârnițeanu

D-ra PARYSIS dela teatrul! Michel, zice: „SĂPUNUL CADUM E NEÎNTRECUT PENTRU FRUMUSEȚEA TENELUI". Spre a menține pielea sănătoasă, nu trebue să se folosească decât săpunuri absolut pure. Fabricarea foarte îngrijită a săpunului CADUM face din el un produs esențial igienic, ce sporește frumusețea tenului. 366 -2

„Nici-odată cu liberalii"

Sub titlul de mai sus, ziarul Patria de la Cluj publică uu articol—declarație, în care se arată motivele pentru cari partidul național nu poate să se înțăleagă nici când cu liberalii.

Aceste motive ar fi următoarele:

1) partidul liberal nu urmărește alt scop prin fuziunea cu partidul național din Ardeal, decât extinderea dictaturei „și asupra bieților ardeleni, cari abia scăpați de sub jugul robiei ungurești, n'ar prea dori o nouă robie, fie chiar și de o calitate mai fină, mai puțin noduroasă".

2) partidul național reprezintă adevărata democrație, care e „corectivul rațional al aplicărei principiilor constituționale".

In încheiere, articolul citează un pasagiu din „România", oficiosul partidului în care se spune că partidul național respectă personalitatea, gândirea oricărui „fruntaș", în timp ce cel liberal este o „adunătură de slugi de casă".

Deci — „nici-odată cu liberalii"...

Inscrieri pentru participarea la serbările „Astrei" se primesc numai până la 8 Sept. c.

Tribuna libe

Drogheriile din Basarabia

(O altă plagă socială)

Am stat un moment și am reflectat dacă nu am fost prea drastic când am întitulat articolul meu cu: *„O altă plagă socială"*.

Nu, de o mie de ori nu. Cauze prea bine cuvântate m'au îndreptățit să calific astfel aceste drogherii, cari formează obiectul prezentului articol de gazetă și pe care mă voi sili să le arăt atât cât permite cadrul unei coloane de ziar.

Luați vă rog ori ce oraș, comună și sat din Basarabia și veți vedea că drogheriile (ruseește: aptecarschi magazin) abundă ca cârciumele dacă nu mai des.

Sunt în Basarabia 231 drogherii din 431 cât are toată țara românească dela Tisa la Nistru, adică mai mult de jumătate. Ele abundă față de nevoile populațiunei ca ciupercile. (Din ce se întrețin aceste drogherii, cum fac ca ele să reziste, mai ales, crizei de astă-zi este un mister, dar un „mister" care miroase).

Publicul basarabean în necunoștință complectă de diferența ce există între drogherie și farmacie, confundă cu sau fără știință atribuțiunile lor și de foarte multe ori apreciază entuziasmat drogheria. Drogheriile, cunoscând această slăbiciune a publicului abuzează vădit, chiar sub ochii autorităților sanitare, foarte tolerabile când este vorba de drogherii.

Bună oară publicul știe că la drogherie e mai eftin. Ei bine, am văzut cazuri, pe cari la nevoile pot preciza, când s'a luat dublu mai scump ca la farmacie. Un rău mare, pe care și-l face majoritatea din public este, că mai repede se interesează de calitatea unei stofe, de cât să-și dee interesul dacă aceea ce ia pentru sănătatea lui este sau nu conform cu cerințele unui bun medicament. Și iată pentru ce atâtea rețete prescrise de medici iau calea drogheriilor, cari Dumnezeu știe ce pune, cât pune și cine răspunde de eficacitatea medicamentelor. Eu întreb, unde poate ține un droghist toate preparatele galenice, ca să nu mai vorbesc de compușii chimici, când el de teama de a nu fi prins, ține ascuns totul și pentru aceasta are nevoie de local, și anumite dispozițiuni?

La o inspecțiune făcută zilele trecute la droghistul Rozenfeld, din strada Tighinei, de către domnul inspector al farmaciilor, D. Ciolac, s'a găsit o complectă farmacie ca: spirturi, siropuri,, tincturi, amestecate la un loc cu prafuri, pomezi, balanțe, peceți dela societatea droghiștilor, căci droghistul Rozenfeld este secretarul acestei societăți și într'o stare de necurățenie ne mai pomenită.

Intrebat fiind dacă are dr[illegible] de a vinde și face rețete, [illegible] spus că vinde medicamen[illegible] dar că acesta este păcat[illegible] tuturor celor 231 drogh[illegible] din Basarabia:

Și foarte sigur de int[illegible] venția societății lor către [illegible] în drept: „Să vedem ce va fac[illegible] Direcția Generală cu ace[illegible] 231 de infractori la regu[illegible] mentele sanitare? Ii va bâ[illegible] în pușcărie pe toți?"

Ce se mai poate răspun[illegible] unei asemenea atitudini, ca[illegible] este oglinda fidelă a de sfi[illegible] rilor, călcărilor și derutări[illegible] dela drept, datorie și cins[illegible] a tuturor acestor 231 drogh[illegible] în numele cărora a vor[illegible] droghistul Rozenfeld?

Iar într'un articol publica[illegible] în Bessarabscoe Slovo, [illegible] să inducă lumea în eroa[illegible] mă învinovățește că nu s[illegible] în drept să reclam.

Este o boală nouă du[illegible] război și aceasta numai [illegible] această milostivă țară, ca[illegible] primește la sânul ei mentalit[illegible] ca acestea pe cari le-am a[illegible] reprodus aci.

Cristea Bend[illegible]
farmacist
Str. Cetatea-Albă 39

De cele publicate în această rub[illegible] ziarul nu-și ia nici o răspundere.

Congresul general al avocaților la Timișoara

Eri a avut loc la orele 3 p. ședința consiliului general al uniunei avocaților în sala de ș[illegible] dințe a societății Loyd, din Ti[illegible] șoara.

Azi la ora 10 a. m. va a[illegible] loc la biserica gr. ort. rom[illegible] din fabrică, un Te-Deum, d[illegible] care va avea loc ședința of[illegible] de deschidere a congresul[illegible] sala de teatru a hotelului Fe[illegible] nand. La ora 13 va avea loc [illegible] dineu la restaurantul Ferdin[illegible] dat în onoarea d-lui ministru [illegible] justiție, d lui președinte al Uni[illegible] nei Comisiunei permanente [illegible] Uniunei, cât și a decanilor bar[illegible] rilor.

După amează va avea loc [illegible] ora 15, ședința consiliului ge[illegible] ral, iar la ora 16 ședința [illegible] gresului.

La ordinea zilei:

a) Raportul general asupra a[illegible] vității Uniunei.

b) Raport asupra activității [illegible] cului de studii și asupra orga[illegible] zării Asistenții judiciare.

Seara va avea loc o masă [illegible] mună.

Mâine 6 Septembrie vor a[illegible] loc ședințele obișnuite la c[illegible] vor conferencia d.d. *Dr. A[illegible] Lazăr*, vice-președinte al Uni[illegible] despre Casa de pensiuni, ajut[illegible] și împrumut și *Samuil Li[illegible]* avocat în Timișoara, despre un[illegible] carea legislativă a legilor de p[illegible] cedură.

Seara va avea loc confer[illegible] d-lui Dem. Stoenescu, decan[illegible] baroului Dolj, despre criza [illegible] barou și soluțiunile ei.

După congres, Marți și Mier[illegible] vor avea loc excursiuni la Te[illegible] șoara-Baziaș, apoi Verseț-Bis[illegible] Albă (prin Iugo-Slavia) și Bat[illegible] Severin (cu vaporul).

Broviz de Borsa

minunată apă minerală—v[illegible] dacă caturile de gâ[illegible] stomac, rachitizmul, boa[illegible] de rinichi și beșică 274—25

... Și deodată un geamăt jalnic veni din depărtare... Și încă unul... Și apoi o ploaie de sunete vesele năvăli în odae, clopotele vorbeau neîncetat, chemând în locașul sfânt pe acei cari caută pe Dumnezeu...

O șuviță de păr auriu sbură purtată de vântul care se trezi spre seară...

S'a agățat de o ramură, câte va clipe a tremurat ca de teamă, și apoi a dispărut împreună, cu cea din urmă amintire...

Fratele Ioan o urmări cu privirea.

Și când n'a mai văzut-o—cu sufletul ușurat făcu semnul crucii și se prosternă la picioarele Celui Care murea răstignit pe o cruce de lemn, între flori și hârtii răvășite.

Aspecte din Chișinău

Samovarele primăriei

Am zis totdeauna că, dac'ar fi vorba vre-odată de iertarea păcatelor poporului rus, pentru deslănțuirea atâtor nenorociri lansate asupra lumei, apoi numai faptul că au inventat samovarul, ar fi un motiv destul de apreciabil pentru asta.

Bunătatea samovarului, sănătatea pe care el o aduce în casa, în familia, care se folosește de samovar e așa de apreciabilă, încât mă mir că guvernanților noștri nu le-a trecut prin cap să facă o fabrică, dar necointeresată, de samovarel ca țara noastră să fie literalmente inundată cu aceste *unelte* casnice, higienice și alungătoare de multe boale.

Cântecul molcom, îndelungat, bâzâitor, atragător și provocător de poftă de mâncare și vorbărie a samovarului așezat pe masă, nu poate fi uitat de cei, cari îl folosesc incontinu. Cântecul samovarului, mirosul și gustul ceaiului, făcut cu apa ce fierbe mereu în măruntaele lui, poezia pe care el o întreține permanent în jurul lui, nu poate să dispară din imaginația acelui care a avut ocazia să-i guste binefacerile.

Dar, oricâtă poezie ar fi în stare să se nască în mintea celor, cari stau în jurul samovarului, gustându-i plăcerile, oricâtă poftă de vorbărie și mâncare ți-ar provoca acest binefăcător samovar, totuși ți vine desgust, te scârbește uneori, mai ales atunci *când, ai uitat să ți închi zi fereastra dinspre drum.* Nu samovarul săracul, te desgustă; căci el își face mereu datoria de a fierbe conștiincios și poetic, ci te desgustă, îți încruntă fruntea și-ți strâmbă nasul—aerul, ce vine prin fereastra deschisă, întredeschisă, și, să mă credeți că, uneori, chiar prin fereastra bine închisă.

Vă veți întreba acum ce legătură are samovarul, împrăștietor de poezie, de apetit, etc., cu aerul ce vine prin fereastra deschisă.

Are legătură, și încă multă legătură.

Toată lumea știe că fiecare lucru, frumos, poetic, bun și încântator—cum e și samovarul de ex.,—își are echivalentul său urât, scârbos, prozaic și desgustător,

Și în Chișinăul atoate răbdător, în municipiul al doilea al țării, în orașul tuturor extravaganțelor a antipoadelor de tot felul, nu se putea să nu existe *ceva*, care să caute să strice farmecul, ce'l împrăștie samovarul de pe masa cetățeanului nepăsător de treburile obștești, a cetățeanului necăjit, surmenat de lupta zilnică pentru trai, a cetățeanului, care vrea să guste în tihnă familiară, fericirea de a'și vedea copiii și nevasta încă în viață și sănătoși în noianul de epidemii, ce nu se mai sfârșesc în acest al doilea centru al României mari.

Și pe acest *ceva*, eu l'am botezat—să ne ierte samovarul adevărat, care fierbe tacticos pe masă—, zic l,am botezat cu numele de: *samovarele primăriei.*

Nu'ți trebue multă imaginație ca să vezi că, numirea aceasta corespunde realității. Căci și aceste *samovare ale primăriei* fierb, numai cât în ele nu fierbe apa, ci fierbe expresia prozaică e desgustului, ce'l au cetățenii față de întreaga administrație trecută și viitoare, care nu s'a îngrijit, sau nu se va îngriji de igiena mirosului locuitorilor. Deci, cea ce fierbe în aceste *samovare ale primăriei* nu este pe gustul și pe placul cetățenilor urbei.

Așa-i viața! Nu poți simți adevăratul gust, întreaga aromă a plăcerii, dacă nu, dai cu nasul și prin cea ce se numește neplăcere. Numai așa poți face diferența între plăcut și neplăcut. Intre atragător și desgustot-r. etc.

Și, toți consulii urbei noastre fcari s'au perindat, pân'acum, în runtea bucatelor municipale, au avut bunul obicei ca să se'ngrijească ca cetățenii, să facă zilnic aceasta diferențiere, ca nu cumva, Doamne ferește, să le vină în cap sa creadă că trăesc în paradis.

Dimineața, când aerul e mai curat, când abia așteptați să'ți vie pofta să te scoli din patul călduț—încălzit, nu cu lemnele primăriei – și să-ți deschizi fereastra, ca să respiri oxigenul dătător de viață, vezi trecând, pe dinaintea ferestrelor tale, o căruță, suspectă ca aspect, însă cunoscută ca înfățișare exterioară. trasă de doi cai, și în care tronează un vizitiu murdar, bărbos ce trage tacticos din capătul de țigară, pe care o ține strâns între buzele arse de rachiu. Căruța se hurducă mereu pe pavajul grunjos al ulițelor municipiale, iar vizitiul, care par'că n'aude—nu vede, e cuprins și el la rându-i de acelaș scutur nervos al căruței, în spatele lui e așezat, destul de solid, un butoiaș, despre care nu ne e permis să zicem, nici chiar că e suspect ca curățenie, că e cu adevărat murdar, și care, răbdător și conștiincios, își varsă, pe stradă, *veninul*, ce fierbe și se scutură și mai conștiincios în interiorul lui. Butoiașul poartă în sine expresia prozaică a scârbei și disprețului, pe cari cetățenii urbei Chișinău, condamnă vechile administrații comunale și caută să amintească actualei conduceri, că ei, sunt nenorociți cu adevărat, dar totuși trăesc, există încă și roagă pe conducători să le dea ocazia, pân' acum atât de rară, de a *respira toată ziua* un aer sănătos și ozonat, dar nu cu *ozonul* prozaic, ce'l împrăștie aceste butoie ale primăriei.

In zădar cărțile și legile vorbesc de serviciul de vidanjare, de serviciul barometric—eu cred că termenul nu e bun, nu exprimă realitatea, de aceia propun cetățenilor orașului Chișinău să numească aceste butoiașe barometrice,—să le zică de acum încolo: *samovarele primăriei*, sau *samovare municipale* până ce primăria va ajunge la convingerea ca pentru cetățeni e mai p[illegible] cut să:

1) asculte cântecul samovar[illegible] lui adevărat de pe masă, de[illegible] să asculte îngrozit hurduca[illegible] și gălăgia acestor *samovare m[illegible] nicipale*, ce-i trec zilnic și co[illegible] știincios pe dinaintea nasului.

2) să miroase plăcuta are[illegible] a ceaiului făcut cu ajutorul ad[illegible] vărului samovar, decât să n[illegible] roase zilnic expresiunea prozai[illegible] a disprețului, tras și cărat cu [illegible] ceste *samovare municipale.*

Dacă nu vom putea ajunge [illegible] rezultatul dorit—vom mai rev[illegible]

Medicul, Fr. Pop.

Ca să vă convingeți

Cereți ciorapi de damă cei m[illegible] moderni și eleganți

Cu marca **STRUMPF GORES[illegible]**

Calitate Superioară

— DEPOZIT GENERAL —

I. GORE[illegible]

Str. Pușchin 34.

Tot acolo găsiți ciorapi bărbăț[illegible] de mătase, calitate garantată. P[illegible] rechea **65 lei.**

In provincie se trimet cu ramb[illegible] 2824—[illegible]

Teatrul Naţional

In vârtejul pregătirilor

La 28 Septembrie cor. Teatrul Naţional din Chişinău, după cum va anunţat, urmează să-şi ridice cortina de deschidere.

Stagiunea aceasta pare aşteptată cu un interes mult mai viu decât cele din trecut şi faptul în sine, nu este lipsit de o imediată explicaţie.

Am asistat cu toţii la frământările prin cari a trecut în ultimul timp, prima scenă dramatică în Basarabia.

Teatrul rămăsese fără „cap". Cine va fi directorul? Intrebarea aceasta flutura pe buzele iubitorilor de artă dramatică şi cu drept cuvânt reflectau dacă întârzierea deschiderii acelei situaţiuni nu va pune succesului stagiunei în curs de inaugurare.

Refuzul d-lui G. Topârceanu de a rămâne în postul de director, după ce în câteva zile i-a arătat lipsurile grave în care se găsea acest aşezământ, lipsuri materiale deoparte, cari l-ar fi scăpat dela orice modernizare artistică, anumite neînţelegeri cu personalul actoricesc de altă natură, a dat naştere unei îngrijorări generale.

În albia acestei ape tulburi o telegramă dela Bucureşti vestea numirea d-lui I. G. Peretz ca director al Teatrului.

Lucrurile au apuse aşa dar să se lumineze. Temerile au mai contenit.

Astăzi ne aflăm în vârtejul pregătirilor.

Ziarul nostru a publicat lista premierelor, ale căror împletiri de conflicte umane le vom urmări în noua stagiune.

Repertorul se prezintă întocmit mai mult decât minunat.

Câte prilejuri fericite pentru artişti ca să se manifeste în toată lărgimea talentelor!

Dela clasicii consacraţi până la moderniştii cei mai gustaţi de vremea nouă. Atât autorii străini, cât şi cei români, formează pe claviatura repertorului din acest an o nepreţuită gamă de stări sufleteşti!

Injghebarea noastră dramatică le va putea corespunde?

Nu contestăm prezenţa câtorva remarcabile talente, însă pentru moment nu vrem să ne oprim asupra calităţii personalităţilor distincte.

Alegerea repertorului aminteşte nevoia unui ansamblu cât mai echilibrat în valori, cât mai omogen.

Cu toată ingratitudinea moştenirii primite, care împovarează greu sarcinile directoriale, încrederea nu lipseşte nimănuia.

Prezenţa d-lui I. Gr. Peretz în fruntea teatrului este suficientă chezăşie.

Ceeace azi mai tremură în nedumerire, mâine... mâine, poate se va topi în entuziazmul unanim.

M. Munteanu.

Scrisori din Basarabia

Cubolta jud. Bălţi

În satul Cubolta jud. Bălţi din iniciativa d-lui Mihail E. Covalciuc absolvent al liceului „Ion Creangă" din Bălţi s'a dat o serbare urmată de bal.

Scopul acestei serbări a fost pentru mărirea fondurilor casei de ajutor „J. Popovici" ce se află în satul sus.

Preşedinţia acestei serbări a fost dată d-lui director al şcoalei primare din satul Cubolta Nicon Ivanţiu. S'a constituit un comitet din funcţionarii ce se află în acestui sat. Elevii şcoalei secundare ce-şi au domiciliul în acestui sat au dat tot concursul lor binevoitor.

Spect.

Calaraşi

Edilitare. Se ştie că primăria oraşului a contractat cu d. Vlad. Isacovici B-lin dându-i concesiunea construirei pavajului în oraş în anul 1924.

Conform caietului de sarcine, antrepenorul a început lucrarea, şi se părea că merge cu mult prea crezându-se că în toamna acestui an se va termina; însă în urma din urmă a intervenit oare care neînţelegere între antrepenor şi consilierii comunali, din care cauză lucrările pavajului stagnează, ceea ce a făcut intervenirea d-lui prefector general administrativ Ion, actual prefect al judeţului Tighina, care a căutat a mijloci o înţelegere, între antrepenor şi autoritatea permanentă, făcând ca o concesie antrepenorului care ce priveşte plata cu antreprenorii a lucrătorilor. Totuşi şi acestei intervenţie a rămas fără rezultat, antrepenorul ne voind a continua lucrul şi ne voind a achita necesară ce este obligat a depozita, în bază căreia şi-a luat să poată lua ca avans din de bani ce-i se cuvin şi numai-l poate fi livrate de cât achiţia materialelor ce acesta este să le aducă.

Fiind situaţia, delegaţiunea numită a primăriei a hotărît ca consiliul ei consiliu de a soma firma pe d. Vlad. Isacovici Bernstein a relua lucrările pavajului în termen de 15 zile; în caz de lucrarea se va da prin licitaţie unui alt antrepenor iară el va rămâne răspunzător pentru daunele ce se vor cauza primăriei prin trecerea lucrului în mâna altei persoane.

Termenul somaţiunei decurge la data de 28 August şi vom scrie la timp rezultatul.

Apa în oraş. D-l Grincaf antreprenorul a făcut oferta primăriei de a alimenta cu apă oraşul prin pompare, însă o mare cauză ce se opune la acceptarea acestei oferte, este condiţiunea ce o pune antreprenorul de a se distruge toate fântânile existente în oraş în prealabil, pentru a avea libera exploatare a apei, ce îşi la angajamentul a face prin conducte, asupra căreia numai consiliul comunal urmează a decide.

Un obor de cereale. In localitate s'a aprobat a se înfiinţa un obor de cereale asupra căruia mulţi dintre cei interesaţi se opun şi se adăpostesc mari de a nu lua parte.

Obiectul care dăunează ca micii producători să-şi vânză produsul în piţe, bănuri, străzi, barieri care este foarte prielnic acelora care nu voesc ca sătenii „să cunoască preţul zilei la cereale şi aceasta este cauza, pentru care se opun la înfiinţarea unui obor, care de-şi cu oare care întârziere tot va lua fiinţă.

Edineţi—Hotin

Bal. — Sâmbătă 28 August a avut loc în sala liceului din localitate un bal dat de juriştii din acest târg. Scopul acestui bal a fost strângerea unei sume de bani pentru repararea clădirei judecătoriei care se află într'o stare de plâns.

Acest bal a întrecut aşteptările publicului. Comitetul a fost compus din d-nii:

V. Zavoicinschi, judecător; Monostirschi şi Bronştein, avocaţi şi Tilipeţ notar public. Comitetul a făcut totul pentru buna reuşită atât morală cât şi materială, a acestui bal.

Dacă pretutindenea s'ar găsi astfel de oameni pentru a-şi repara a doua locuinţă desigur că locurile publice instituţiile nu ar fi în aşa stare mizerabilă.

Dar ori şi ce bucurie pe lângă mulţumire, aduce şi oare care indispoziţie. Aşa de exemplu, în aceeaş seară studenţimea evreească plănuise un bal, însă, comitetul pentru reparaţia judecătoriei neştiind nimic despre planurile lor şi neputând amâna serata, studenţii au crezut că ar fi bine să le facă oare care şicane. Şi'n adevăr ei au rupt firile electrice ca să nu fie lumină în sală.

Asta însă, nu a împiedicat într' un nimic balul.

Printre persoanele care au fost la bal remarcăm pe d-na şi d-l Zavoicinshi, d-l şi d-na Monostirschi, d-l şi d-na Tilipeţ, Pr. C. Mitru, subdirectorul seminarului, d-l Vinogradov profesor, d-l Guroevschi institutor, d-ra Ludmer, d-l Lăzarescu student şi alţii. Nu ştim dece conducătorii comunii şi d-l pretor nu a venit să sprijine această operă?

Invăţător necorect.— Aflăm că învăţătorul Cojocaru despre cazul căruia am vorbit în acest ziar în urma unui ordin al ministerului de justiţie a fost închis la închisoarea din Hotin, în urma unei plângeri înaintate de către corpul didactic primar din Jud. Hotin.

C. M. Dan.

Din Jud. Lăpuşna

Hoţi prinşi

In satul Tetuşca au fost arestaţi trei hoţi de cai. La cercetări, hoţii au recunoscut o serie de furturi şi au declarat că făceau parte dintr'o bandă compusă din 8 persoane, care operează de multă vreme în Basarabia.

Atac asupra jandarmilor

Din comuna Vărzăreşti se anunţă că la transportarea din comuna Galeşti la Vărzăreşti a individului Grigoriev, 5 indivizi înarmaţi au atacat pe jandarmi, astfel, că Grigoriev a reuşit să dispară. S'au luat severe măsuri pentru prinderea agresorilor dispărut.

Rugăm pe domnii abonaţi, cari cer schimbare de adresă să lipească pe cartea poştală şi banda tipărită a vechei adrese cu care au primit ziarul.

Informaţiuni

Personale

D-l ministru al sănătăţii publice în Basarabia

D. Ministru al Sănătăţii, D. D-r I. Lupaş soseşte azi ora 11 în Chişinău. D sa este însoţit de Doamna, de D. D-r Vişoianu, Directorul general al serv. sanit., D. D-r Voinea şi D. D-r Dona.

Intenţiunea D lui Ministru şi a insoţitorilor săi, toţi distinşi medici şi higienişti este să inspecteze spitalele din provincia noastra; D sa voeşte să şi dea seama personal de lipsurile şi nevoile multiple ale Basarabiei. Voeşte să cunoască amănunţit starea sanitară a satelor, în special bolile medicosociale, despre care s'a scris atât în timpul din urmă.

Duminică se vor inspecta toate spitalele oraşului nostru.

Luni dimineaţa d. Ministru şi insoţitorii săi vor pleca spre Orhei, prin Chipirceni-Cimişăuţi-Saharna-Rezina Soldăneşti-Lipceni-Dobruşa, Raspopeni-Sărăţeni.

Seara se vor întoarce în Chişinău.

Marţi, Domniile lor vor pleca spre Tighina, unde se va inspecta spitalul ce se construeşte acum acolo, şi diferite servicii sanitare. Pleacă apoi spre Căuşani, unde dejunează, şi prin Staro-Cazaci îşi continuă drumul spre Cetatea Albă, unde vor vizita spitalele şi serviciile sanitare.

Miercuri vor inspecta malul Nistrului, mergând prin Şaba-Serghievca-Budaki-Arciz de unde se intorc în Bucureşti.

In toată această călătorie d. Ministru va fi însoţit de d. Inspector general sanitar D-r Smadu, şi de d. Prof. Onisifor Ghibu, comisarul Astrei pentru Basarabia.

D. ministru Lupaş va fi întâmpinat în gară de către Comisariatul general al Astrei, precum şi de către întregul personal al redacţiei noastre.

Delegaţia Astrei transnistriene întâmpină pe de ministru I. Lupaş

Moldovenii refugiaţi de peste Nistru, constituiţi dăunăzi la Chişinău într'un „despărţământ" al Astriei" au hotărît să întâmpine la gară pe dl ministru Lupaş, aducându-i omagii în calitatea d-sale de membru al Comitetului central al „Astrei".

Azi soseşte în Chişinău, odată cu d. ministru Lupaş, şi d. ministru Văleanu. D-sa va vizita toate instituţiile pendente de departamentul d-sale, după care va avea şi o consfătuire cu membrii organizaţiei partidului poporului în legătură cu problemele de actualitate ale vieţii politice.

D. Ministru al Instrucţiunei Publice a acceptat cu multă plăcere ca d. Ştefan Ciobanu, distinsul nostru colaborator, să fie numit profesor la catedra istoriei literaturei române vechi, comparată cu literaturile slave, la Facultatea teologică din Chişinău.

D-l T. A. Ştirbu, secretarul Camerei de comerţ şi al secţiei economice a Astrei, a plecat la Bazargic, într'un concediu de boală, pe timp de 4—5 de zile.

Culturale

Ministerul Sănătăţii subvenţionează Secţia medicală a Astrei basarabene.

D. ministru I. Lupaş a donat secţiei medicale a „Astrei" din Basarabia suma de 30.000 lei,

Aceşti bani vor servi la cheltuelile cerute de tipărirea primei broşuri medicale din biblioteca „Astrei" basarabene.

Politice

Toţi senatorii şi deputaţii guvernamentali din jud. Lăpuşna, Orhei şi judeţele marginaşe s'au întrunit astăzi în localitate pentru a avea o consfătuire cu d. ministru Sergiu Niţă, în vederea alegerilor parţiale, care vor avea loc în curând.

In legătură cu alegerea de senator al consiliilor comunale din judeţul Lăpuşna se petrec lucruri atât de ciudate şi de fantastice, încât oamenilor cărora li-a mai rămas puţin simţ, li se strânge inima şi de durere şi de ruşine. Politicianismul cel mai desănţat îşi face de cap.

Din parte-ne ne întoarcem cu durere şi cu desgust faţa dinaintea acestei „politici", dorind să treacă cât mai curând zilele, cari ne mai despart de ziua alegerii, pentru ca să putem respira iarăş aerul curat al zilelor de pace şi de muncă.

Conferinţe

Azi, la sala Eparhială, se va ţine o conferinţă cu caracter religios-moral, organizată de un grup de teologi locali, clerici şi laici.

Intrarea gratuită.

Universitare

Ministerul instrucţiunii publice a hotărît să şcoată la concurs toate catedrele vacante dela Universitatea din Iaşi.

Actualmente se studiază reorganizarea facultăţii de drept din Iaşi prin introducerea seminariilor obligatorii şi stabilirea unei frecvenţe mai riguroase.

La toamnă se vor creia posturi pentru mai mulţi conferenţiari. Subvenţia ministerului acordată facultăţii de litere va fi mărită.

Ministerul instrucţiunei a hotărît să interzică pe viitor suplinirea mai multor catedre dela aceeaşi universitate de către un singur profesor.

Studenţeşti

Cercul studenţesc „Cuza Vodă" s-a adresat preşedintelui său de onoare d. general Rudeanu cu un apel, solicitând o subvenţie materială în folosul studenţilor săraci.

Şcolare

Se aduce la cunoştinţe elevilor şc. prof. gr. I a Reunimei Femeilor române din Chişinău, că conform ord. Min. Instr. Pub. No. 90 334, elevele sunt obligate să-şi procure uniforma reglementară.

Totodată se face cunoscut că înscrierile se fac la cancelaria şcoalei localului Seminarului Teologic între orele 9—1 dim. până în ziua de 10 Septem. când va începe examenele de corigenţă.

Pe lângă şcoală funcţionează internat pentru elevele dela ţară.

Inscrierele la examenul de admitere în secţia pedagogică universitară încetează pe ziua de 10 Septembrie.

In ziua de 20 ale aceleaşi luni începe examenul de admitere.

Cooperatiste

In comuna Mereşeni, jud. Lăpuşna va avea loc în ziua de 5 Sept. cor. adunarea membrilor cooperativei şi băncii populare „Ştefan cel Mare" din acea comună.

Comerciale

Se ştie că primăria a hotărît să anuleze sistemul încasării impozitului dela greutatea mărfurilor, cari sosesc în oraş şi să introducă sistemul impozitului pe valoare, care va fi de 50 la sută de fiecare marfă.

Deoarece această hotărâre nu le prea convine comercianţilor locali, Sfatul Negustoresc a hotărît să ceară dela primărie, ca pentru diferitele mărfuri ce sosesc în oraş să fie făcută o gradaţie, şi să nu se introducă un singur impozit pentru toate felurile de marfă.

Sfatul negustoresc din localitate a hotărît să ceară dela ad-ţia financiară, ca proprietarilor fabricelor de spirt şi băuturi spirtoase, să le fie permis a plăti ad-ţiei diferenţa dintre noua valoare a taxei de spirt şi cea veche, în mod parţial.

Financiare

Controlorul percepţiei comunei Străşeni Teodor Ionescu este numit perceptor al circumscripţiei 3 Chişinău.

Intruniri

Astăzi 5 August la ora 4 p'm. va avea loc adunarea generală a membrilor sindicatului funcţionarilor comerciali şi bancari, pentru alegerea unui nou comitet administrativ.

Agricole

Ministerul de agricultură a dat aviz favorabil pentru înfiinţarea unui sindicat agricol pentru cultura sfeclei de zahăr la Hotin.

Cu'te

Sinagogile nu vor mai fi înregistrate la Tribunal

Rabinatul local a fost eri înştiinţat telegrafic, că ministerul justiţiei a hotărît anularea ordinului pentru înregistrarea sinagogilor.

Sanitare

Sifilisul şi mai ales malaria bântue cu violenţă în jud. Bălţi.

Inspectoratul sanitar din Iasi a delegat doi medici, la dispoziţia cărora s'a pus un automobil sanitar, aprovizionat cu toate medicamentele necesare pentru combaterea epidemiilor, cari fac ravagii printre săteni.

Medicii cutreeră judeţul dând ajutoare bolnavilor.

* Ministerul sănătăţii şi ocrotirilor sociale a dat un ordin, prin care pune în vedere că toţi medicii, şefi de judeţe, trebuie să aibă cea mai mare grijă ca toţi medicii de plasă să locuiască la reşedinţa plăşii respective.

Tuturor medicilor, cari nu se vor conforma acestei dispoziţiuni ministeriale li se va reţine salariul.

Sociale

Amendaţi pentru contravenţie la legea repausului duminical

Pentru nerespectarea repausului duminical, au fost amendaţi: Golzman, Goldberg şi Rozenştein cu 500 lei; iar proprietarul fabricei de lemnărie Avrum Berderski 4.000 lei amendă.

Toţi au fost judecaţi la judecătoria ocol. II.

Diverse

Ce spune un ofiţer sovietic despre Rusia

In ziua de 31 August, grănicerii noştri au arestat pe malul nostru al Nistrului, lângă oraşul Tighina, pe un individ îmbrăcat în uniforma de căpitan al armatei roşii.

La cercetări, individul a recunoscut că este ofiţer în armata roşie din Siberia, care se numeşte Nicolai Gavrienco şi a fugit în Basarabia din pricină că nu poate suporta regimul bolşevic.

Căpitanul a declarat, că are rude în Basarabia. El a mai spus, că în armata roşie din Nord (Siberia) a început o răscoală şi mulţi militari dezertează din armată.

Eri, Gavrilenco a fost predat Corpului III Armată.

Sinuciderea unui ofiţer

Din Tighina soseşte ştire că s'a sinucis locot. Răducanu din Reg. 10 vânători.

BURSA.

La Bursa din Bucureşti **de 4 Sept. 1926.**

Devize (târgul liber orele 17, 30).

Franci francezi	6.07
„ elveţieni	—39 20
Lire sterline	985
„ italiene	—7 47
Dolari	202.75
Mărci germane	—48 40
Coroana cehoslovacă	—. 6.02
Zlotul polonez	—.—
Shilingul austriac	28.70
Coroana maghiară	—
Bruxelles	5.65

VALUTE

Napoleon	820—840
Mărci germane	48—50
Leva (Bulgaria)	152.—155
Lire otomane	112—114
Lire sterline	98.1 990
Franci francezi	6.20.6.35
Franci elveţieni	39.—41
Lire italiene	7 25 —7.50
Drahme greceşti	—
Dinari sârbeşti	3.65—3 75
Dolari	204.50—206.
Marca poloneză	20—21
Coroana maghiară	.30—31.
Coroana cehoslovacă	6.25—6.40
Shilingul austriac	30.—31
Franci belgieni	6.—.6.10

La Bursa din Paris (închidere, orele 19).

Lira sterlină	165.
Dolarul	33.98
Marca germană	809
Francul belgian	94.35
Lira italiana	124.
Coroană cehoslovacă	100.75
Leul românesc	16.90
Dinarul sârbesc	60
Francul elveţian	6.56
Shillingul austriac	480
Zlotul polonez	38
Florinul olandez	13.61
Leul la Londra	—

La Bursa din Zürich (închidere, orele 17).

Marca germană	123 20
Florinul olandez	207.50
Dolarul	5.17.25
Lira sterlină	25.13
Francul francez	15.17.50
Lira italiană	18.90
Coroana cehoslovacă	15.35.
Coroana maghiară	0,007255
Dinarul sârbesc	9.12.50
Leul românesc	2.60
Zlotul polonez	58.—
Coroana austriacă	0,007320

Anibal I. GHEORGHIU
AVOCAT
str. Bartolomei 1.
Consultaţii: 8—9 dimineaţa şi 7—8 sera.
42—25

Municipiul Oraşului Chişinău.

Târgul anual de mostre şi iarmarocul de vite

In Parcul Carol dela 15—30 Septembrie a. c. se organizează „TÂRGUL ANUAL DE MOSTRE ŞI IARMAROCUL DE VITE".

Locurile pentru participanţi se vor distrubui în mod gratuit.

Informaţiunile se dau la biroul Comisariatului—Palatul Primăriei în curte.

367—1 COMISARIATUL.

Telegrame

(serv. nostru particular din 4 Septembrie)

Succesele primului-ministru român

BUCUREŞTI. D. general Averescu a telegrafiat în ţară, că a obţinut succese reale în tratativele cu privire la încheierea acordului italo-român.

D general Averescu soseşte la Roma

ROMA.—D. general Averescu va sosi în ziua de 9 Septembrie la Roma, unde va rămânea până la 15 Septembrie.

Fuziunea naţional-ţăranistă

Acordul Maniu—Mihalache

BUCUREŞTI. In cercurile ţărăniste se afirmă, că fuziunea naţional-ţărănistă poate fi considerată ca fapt îndeplinit. Acordul între d.d. Maniu şi Mihalache a fost încheiat şi o scrisoare—protocol a fost schimbată între şefii celor două partide, expunând principiile, pe baza cărora se va face fuziunea.

Şef al partidului fuzionat va fi d. Iuliu Maniu.

D. Ion Mihalache a avut astăzi convorbiri cu d.d. Madgearu şi Pan Halippa. Comitetul executiv al partidului ţărănist a fost convocat pentru ziua de 15 Septembrie.

In caz când ambele comitete vor ratifica acordul, se vor convoca congresele ambelor partide pentru proclamarea oficială a fuziunei.

Desfiinţarea prestaţiilor pentru ţărani

BUCUREŞTI. — D. ministru Meissner a întocmit un proiect de lege, aprobat de d. ministru Lapedatu, prin care se desfinţează prestaţiunile în natură pentru ţărani. In viitor ţăranii vor plăti un impozit special pentru repararea şoselelor. Deasemenea proprietarii de automobile şi auto-camioane vor fi impuşi să contribue la repararea şoselelor. Statul va realiza cu sumele aceste un miliard lei.

Remanierea guvernului iugoslav

BELGRAD. Guvernul iugoslave va remania în curând. Se vor suprima cinci departamente.

Importante documente furate din biurourile ministerului de războiu maghiar

BUDAPESTA. Un furt misterios s'a produs la ministerul de războiu umaghiar. Din biurouri au dispărut mai multe documente importante ale ministerului.

Evenimentele din China

LONDRA. — Din China se anunţă, că toate concesionările streine din China au fost puse sub apărarea Statului. Japonia şi Anglia au trimis forţe navale puternice pentru apărarea intereselor supuşilor lor.

Polemica polono-sovietică

VARŞOVIA.— In cercurile sovietice a produs mare vâlvă articolul publicat în ziarul „Glos Pravdy" asupra intenţiilor agresive ale Rusiei sovietice.

Ziarul „Izvestia" răspunde acestui articol, afirmând, că Polonia pregăteşte razboiu contra Lituaniei şi în urmă contra sovietelor.

Ultima oră

(serv. nostru particular din 4 Sept., ora 2 noaptea)

Trimiterea în judecată a fostului dictator al Greciei

ATHENA. Ministrul de justiţie pregăteşte trimiterea în judecată a fostului dictator Pangalos pentru crimă de înaltă tradare şi luarea conducerei statului prin mijloace violente. Pangalos şi partizanii lui mai sunt acuzaţi de delicte de drept comun. Averile lor vor fi confiscate.

Retragerea Spaniei din Societatea Naţiunilor

GENEVA.—Reprezentantul Spaniei în Societatea Naţiunilor a părăsit şedinţa consiliului societăţii, declarând, ca Spania se retrage din Societate.

Astăzi delegatul Spaniei a plecat spre Madrid.

O catastrofă în minele din Ohlacoma

BUCUREŞTI. Se anunţă din Statele Unite, că în minele Ohlacoma s'a produs o groaznică explozie. Sunt mai mult de 200 morţi.

Flota sovietică în Marea Neagră

CONSTANTINOPOLE. — Ziarele turceşti anunţă, că 18 vase de războiu sovietice vor sosi zilele aceste în Marea Neagră.

Intreagă presa turcă dă alarma asupra pericolului prezenţei flotei sovietice în Marea Neagră,

Teatrul „ORFEUM"

G. PAPADACHIS

Cu începere de Duminică 5 Septembrie

— PROGRAM NOU —

Pasiunea cea Mare

dramă în 7 acte. In rolul principal

Itala Manzini şi Habay

Afară de program o comedie nouă în 5 acte

Mireasa din Australia

cu favoriţii publicului: PAT şi PATACHON

Incep. la ora 6 seara. — **Biletele 10—23 lei.** 276—25

Duminică la ora 3 p. m.

MATINEU SPECIAL pentru Elevi şi Copii

I. Va rula

Mireasa din Australia în 5 acte cu **Pat şi Patachon**

II. ZIGOTO LA CHINEZI

Incep. la ora 3 p. m. fix. **Biletele 8—10 lei.**

„ARDEALUL" S. A.

CLUJ

Str. Memorandului 22.

LIBRĂRIE, TIPOGRAFIE, LEGĂTORIE

cel mai mare şi modern institut din Ardeal

Librăria este asortată cu tot felul de cărţi literare şi ştiinţifice româneşti şi străine. Zilnic sosesc ultimele noutăţi.

Mare depozit de papetărie, articole de desen şi instrumente muzicale

373—10

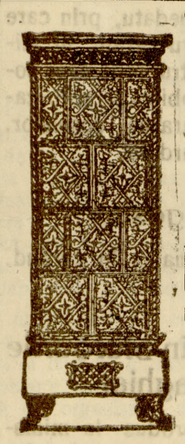

ŢIGLA DE MARSEL p. ACOPERIŞURI
KAFLI TERACOTA şi ALBĂ p. SOBE
CĂRĂMIDĂ RAFRACTARA calitate superioară
TUBURI DE OLANE

— cu preţri reduse —

LA FABRICA

M. BENIAMOVICI

Premiat cu medalie DE AUR la Expoziţia Generală din Chişinău, 1925.

Chişinău, str. Alexandru cel Bun No. 1, colţ cu strada Gărei

(La cotitura tramvaiului de pe str. Alexandru cel Bun la str. Gărei.

Telefon No. 3 — 85.

Vânzarea se face exlusiv la fabrică cu preţ de fabrică. 103-27

Primăria Comunei Nemţeni, jud. Lăpuşna.

AVIS

Se aduce la cunoştinţa generală că cu începere din ziua de **Joi 16 Septembrie 1926** va funcţiona

Târgul de vite şi oborul de ceriale

în Târgul NEMŢENI, jud. Lăpuşna

situalt pe malul Prutului viz-a-vis de comuna Scopoşeni jud. Fălciu, unde prin podul militar bine instalat pe

PRUT SE VA FACE LEGĂTURA CU JUDEŢELE DIN VECHIUL REGAT.

Instalaţie modernă, iar comisiunea de supraveghere numită de onor. Ministerul de Industrie va veghea zilnic pentru regulata transacţiune. Se vor face vânzări şi cumpărări a diferitelor animale, cereale, fructe, zarzavaturi etc. iar negustorii de manufactură pot desface marfa pe parcele ce le pot închiria anual dela Primărie.

Primar, IONESCU.

Delegaţia permanentă: A. JUC, S. PARCANSKI.

363—5

CROITOR DE DAME

S. NEDNER

STRADA MIHAI-VITEAZU, No. 58.

S'A INTORS şi renoit primirea comenzilor

diferite costume de dame.

303—5

MAGAZIN DE OBIECTE BISERICEŞTI

D. C. Cara-Stoianov

Clopote, veşminte preoţeşti, icoane,

DIFERITE OBIECTE GOSPODĂREŞTI

— CHIŞINĂU —

S'A PRIMIT MARE ASORTIMENT DE PERVAZURI ŞI RAME 287—25

IMPOTENŢA

In caz de Impotenţă

se adaptă un APARAT-GERMAN nou **"WOLTPATENT"** care dă rezultate foarte bune atât la acei slabi sexuali, cât şi la cei înaintaţi în vârstă. Informaţiuni se pot căpata prin orice doctor, prin scrisoare sau personal, FĂRĂ NICI O PLATĂ, la D-r **BUDESCO**, între orele 5—6 seara, Chişinău, str. Iaşilor No. 30, între str. Alexandru Cel Bun şi Şmidta. 312—8

Soc. „EZRAS-HOILIM"

(AJUTORUL BOLNAVILOR)

Invită medic-specialist pentru a conduce laboratorul ce se deschide pe lângă Soc., având ca scop servirea bolnavilor Soc. „Ezr. Hoil." precum şi primirea analizelor particulare.

Cererea cu CURRICULUM VITAE şi certificatul ce-i dă dreptul de a conduce laboratoriu, conform regulamentului în vigoare, se primesc până la 15 Septembrie la Soc. de către preşedintele colegiului medical **D-r Epştein.** 336—4

MAGAZIN DE COMISION

I. DOLOMANGI

Str. Alexandru Cel Bun, colţ cu str. Bartolomei.

CUMPĂRĂ şi PRIMEŞTE IN COMISION: COVOARE persiene, turceşti şi moldoveneşti; ICOANE vechi, OBIECTE de aur, argint, bronz, faianţă şi os; TABLOURI şi diferite blănuri. Lucrurile primite in comision şi nevândute se restitue onoratei clientele fără de nici-o plată. 370—1

TRECEŢI ŞI VEDEŢI | ŞI VĂ VEŢI CONVINGE — CĂ LA — | INTRAŢI ŞI CUMPĂRAŢI

FABRICA DE SOBE

ŞI DE ARTICOLE DE TERACOTĂ, CĂMINURI, etc.

F-ţii D. şi Ş. BRONFMAN

FABRICA în **Chişinău, Drumul Băcioilui No. 2.**

MAGAZINUL Fabricei, **str. Alexandru Cel Bun, colţ str, Armeană No. 94**

VEŢI GĂSI:

OLANE de Marsilia şi rotunde pentru acoperişuri.
ŢEVI pentru canalizări.
CAFLI pentru sobe albe din străinătate.
CĂRĂMIDĂ pentru construcţii şi cărămidă refractară.
PLĂCI pentru podele în deferite culori.
TABLE de tucţu, uşi şi diferite accesorii pentru construcţia sobelor.
CUPTOARE portative pe rotiţe.

Pe lângă Magazinul din str. Alexandru Cel Bun No. 94, se află şi un **DEPOZIT DE TAPETARI,** asortat cu tot felul de tapetărie, piei, mătăsuri, lacuri şi rozete din **papir masché** pentru tavanuri, după ultemele modele ale renumitelor fabrici din străinătate.

Preţurile cele mai extrem reduse. 326-24

Consumaţi zilnic pâine numai dela

Fabrica VASILATO

care a obţinut diplomă cu medalie de aur la Expoziţia 1925, mulţumită produselor ei de calitate superioară, eftine, higienice şi cântărite la predare. 285—25

MICA PUBLICITATE.

Un leu cuvântul

A apărut cartea de cetire partea II-a (eciclopedie) a d-lui profesor I. Zaharescu, pentru şcolile medii şi de adulţi din Basarabia, scrisă în româneşti şi ruseşte. Se găseşte de vânzare la librăriile din Chişinău: „Cartea Românească", „Luceafărul" şi Şchelter", precum şi la librăriile din celelalte oraşe ale Basarabiei. 374—10

CUMPĂR CUTIE VITEZĂ (Changement de vitesse) „METALLURGIQUE" 35: H. P.,—asemeni Pignon de atac 15 angrenaje, precum şi alte diferite piese.

Adresaţi Victor Eminescu — avocat, la ziar sau Hotel London, între 2—7 Septembrie. 365—0

19 sergenţi pentru oraşul Bazargic se caută. Salar 1800—2200 lunar, îmbrăcăminte şi încălţăminte, iar cei necăsătoriţi şi dormit. Doritorii de a se angaja se pot adresa d-lui poliţai al oraşului Bazargic—(Dobrogea). 352—5

Familie onorabilă închiriază cameră mobilată în centru, la stradă, intrarea prin poartă. Preferă persoană singură, bărbat în vârstă, serios, funcţionar, inginer sau contabil. Informaţiuni la ziar între orele 5—6 seara. 354—5

Domnişoară rusoaică caută cameră, modest mobilată, în familie română.

Amatorii se vor adresa administraţiei ziarulu pentru A. E. 323—2

O vilă cu vie şi grădină de fructe se vinde în raionul Şoselei Costiujeni, 8 hectare, 15.000 butuci de vie, 500 copaci de fructe. Costul, împreună cu întregul inventar al viei şi jumătatea recoltei anului curent, lei 800.000.

Amănunte pot fi primite la „Sfatul Negustoresc" din Chişinău dela secretarul Sfatului d-l Zeltman. 267—10

CERERI DE LUCRU.

Morar 3—4000 lei lunar şi întreţinerea se angajază imediat. A se adresa oficiului din Arad, B-dul Carol 48. 343—5

Coafoză etate 16—21 ani, prezentabilă, salar lunar 2000, casă şi masă, caută post. A se adresa biroului de plasare Sibiu, str. Mitropoliei No. 8. 347—5

Operator de cinematograf caută serviciu. A se adresa oficiului de plasare din T.-Severin, str. Căpitan Coraru 19. 346—6

Croitori buni, ora 20—30 lei se găsesc la oficiul T. Mureş, str. Primăverei 1. 334—5

Viticultor, etate 40 ani caută angajament. Salar după învoială. Amatorii se vor adresa oficiului din Arad, B-dul Carol 48. 342—5

Şofeor caută loc. Salar după învoială. A se adresa oficiului din Deva. str. Aurel Vlaicu 2. 341—5

OFERTE DE LUCRU.

Bucătar pentru restaurant se angajază cu 3000—6000 lei lunar şi ½ transport. Amatorii se pot adresa oficiului de plasare din Craiova, str. Sf. G-he Nou No. 37. 348—5

Doică pentru lăptat se caută. Salar 1200—1500 lunar şi întreţinerea. A se adresa oficiului Craiova, str. Sf. Gheorghe Nou No. 37. 349—5

Bonă etate 17—35 ani, la 2 copii de 5 şi 7 ani se caută la Craiova. A se adresa oficiului din str. Sf. Gheorghe Nou No. 37. 350—5

Blănar pentru blăni de lux, salar 1000 lei săptămânal găseşte de lucru la Târgovişte. A se adresa oficiului de plasare din Chişinău, str. Ştefan Cel Mare. 351—5

Scriitor de firme, 30—35 lei ora, se caută. A se adresa oficiului de plasare T.-Severin, str. Căpitan Coranu 19. 253—5

BANCA VITICOLA A ROMANIEI

Societate Anonimă

FABRICA DE BUTOAE PITEŞTI

Direcţiunea: G. IUNEŞ I. ANDRASSY.

se găsesc gata: **Butoae şi Budane** lucrate din material stejar de prima calit

Execută prompt orice comandă de orice mărime de vase de depozit sau transport.

Comenzile se primesc la BANCA VITICOLĂ A ROMÂNIEI

SUCURSALA CHIŞINĂU,

sau direct la FABRICA DIN PITEŞTI.

273—10

Prima fabrică de vopsit şi curăţitoria chimică

STRAŞUN şi F-ii

Centrala str. Gogol No. 20, sucursale în toate raioanile oraşului

Firma este distinsă cu 2 medalii de aur pentru perfecta executare a lucrului.

Curăţătorie chimică pentru tot felul de haine bărbăteşti şi de damă. — **Vopsitul** diferitelor st de lână şi bumbac în felurite culori moderne. — **Curăţătorie** specială de mănuşi. — **Exemple spălătorie cu abur** exclusiv pentur albituri. — **Vopsirea** şi afumarea peilor şi blănilor. **Comenzile** se execută în cel mai scurt timp şi cu **preţul convenabile.** 368-

ATENŢIUNE! MAGAZIN DE POSTĂVĂRIE ŞI CONFECŢIUNI DE HAINE GATA

GH. BROHMAN

strada ALEXANDRU CEL BUN 94.

Pentru sezonul de toamnă şi de iarnă este bogat asortat de ultimele modele de îmbrăcăminte bărbăteşti, de dame şi de copii.

Se admite achitarea în rate.

Se primesc şi comenzi pentru haine bărbăteşti şi de dame.

Preţurile cele mai reduse. 340—24

VIZITAŢI

RESTAURANTUL „FRANŢA"

Antreprenor: Gh. Vulcan

Str. Mihai Viteazul No. 69.

Asortat zilnic cu mâncările cele mai gustoase şi vinuri proprii, toate specialităţile. 282—25

TITUS T. STOICA

AVOCAT

Consultaţiuni 6 — 8 p. m.

Telefon 2/71

str. Regina Maria 59

Chişinău. 205—1

DOCTOR

MAHLIS

BOLI INTERNE

special în

BOLI de INIMA PLAMANI şi RINICHI

Str. ALEXANDRU CEL BUN, 89 colţ cu str. Inzova (Intrarea prin str. Inzova)

CONSULTAŢIA:

dela 11—1 şi 4—7. 283—14

DOCTOR

V. MANDRU

Şef de serviciu de boale interne

Boale de plămâni şi inimă

BOALE INTERNE

Consultaţii dela 4—6

str. Haruzina 41 mai su Alexandrovscaia 280-52

DOCTOR

I. BREGMAN

SIFILIS Boale **VENERICE, PIELE şi GENITO-URINARE.**

Tratament cu razele de Röntgen.

Radioscopie şi radiografie.

str. UNIREI 20,

vis-a-vis de Prefectura Poliţiei.

Consultaţii: 10—2 şi 5—8. 163—12

CONTRA

Blenoragiei

Antigonorin

Singurul remediu eftin. Garantat vindecă **IN CEL MAI SCURT TIMP.**

FARMACIA MODERNĂ

CRISTEA BENDER

str. C.-Albă (Armeană) colţ cu Ion Brătianu (Feodorova). 362-20

BUTOAIE

(POLOBOACE)

NOU! şi VECHI

dela 30 până la 3000 Litri, sunt de vânzare la **Andree Dogar,** în Şebeşul Săsesc, jud. Alba (Ardeal). 330—10

DOCTORUL

CLEIDERMAN

S'A REINTORS şi s'a reluat

CONSULTAŢIILE

Boli VENERICE, SIFILIS BOLI DE PIELE

TRATAMENTUL CU QUARZLAMPE

(Razele Ultra-Violete)

de la 4½—6½.

Str. Vartolomeu colţ cu Alexandru cel Bun, vis-a-vis de Grădina Oraşului. (Intrarea prin Vartolomeu).

Consultaţii dela: 8-10, 12½-2 şi dela 6-9 seara. Femeile dela 5-6. 201—15

CABINET MEDICAL

Doctor D. ALEXANDRESCU

— şi —

Doctor C. STAMATIU

Medici de Spital

Consultaţiuni pentru:

BOALE INTERNE: PLĂMÂNI, INIMĂ, FICAT, RINICHIU.

BOALE VENERICE şi GENITO-URINARE la BĂRBAŢI şi FEMEI.

Tratamentul modern al sifilisului prin injecţiuni intravenoase ne dureroase cu **neosalvarsan, bismut şi mercur.**

— ANALIZE DE LABORATOR —

Consultaţiuni 4 — 8 p. m.

Str. Armenească 65.

Intre Nicolaevsca şi Schmidta. 249—1

DOCTOR

S. ROZENBERG

Medic secundar la Spitalul Central

Specializat la Paris şi Viena

în boalele pielei, părului, sifilis şi venerice

Consultaţiuni de la orele 8-9 dim. şi 6-8½ seara

PENTRU FEMEI 5—6

Chişinău, str. Puşkin 7 colţ cu Leova 278—12

INTERESELE Voastre

le păziţi prin vânzarea **obiectelor de valoare, — covoare, blănuri, pianuri, chitanţe** de ale Muntelui de Pietate! şi altele

Adresaţi—vă la magazinul de comision

NIRENBERG—BRIGH.

Chişinău, str. Alexandru cel Bun, colţ cu Mihai-Viteazul, alăturea cu magazinul de manufactură Basboim.

UNDE veţi obţine cele mai MAR PREŢURI. 157—1

Biblioteca „SEMĂNATORUL",

Arad. Editura Librăriei Diecezane

Au apărut până acum 171 numere, cuprinzând scrieri datorite celor mai de seamă scriitori ardeleni ca: I. Agârbiceanu, Lucian Blaga, Emil Isac, Al. Ciura, Ion Lupaş, Sextil Puşcariu, Onisifor Ghibu, Victor Stanciu, Ion Băilă, Aron Cotruş, Ştefan Meteş, Septimiu Popa, I. Clopoţel, Teodor Mureşanu ş. a

Fiecare număr, de câte 64 pagini, costă 5 Lei. 270-30

Spitalul Central Chişi

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţ nerală că în ziua de Octombrie 1926 ora 12 zi, în cancelaria spitalului oferte scrise şi sigilate va ţine licitaţia publică tru aprovizionarea spi cu zarzavat pentru iarna lui 1926/ 1927.

Licitaţiunea se va conformitate cu art. 72 din legea contabilităţii pu

Informaţiuni se pot toate zilele dela ca spitalului în oarele de ser

Medic Director, Indiscifra Secretar Contabil, Indiscifra No 3379.

1926 Septembrie 4.

375—1

C. F. R.

Inspecţia 10 de întreţ Chişinău.

PUBLICAŢIUN

Se aduce la cunoştinţ nerală că în ziua de 15 Sep brie a. c., ora 10 dimineaţ va ţine la Inspecţia 10 de treţinere C. F. R., str. Ş cel Mare Nr. 122, oraşul şinău, licitaţie publică pe darea în întreprindere a:

1) Furniturei de 23.00 c. balast necesar secţiei Chişinău şi L2 Tighina;

2) Furniturei de 10.000 c. balast necesar secţiei C.-Albă.

3) Furniturei de 10.000 c. pietriş ciuruit necesar ţiei L3. C.-Albă.

4) Furnitnrei de 10.000 c. piatră spartă necesar ţiei L3 C.-Albă.

Din furniturile de punctele 2, 3 şi 4 se va lege aceia care se va vedi după rezultatele li ţiei cea mai avantag ţinând seamă de dista de transport şi de mate oferit.

Informaţiuni asupra c ţiunilor lucrărilor, se pot în zilele de lucru, dela 8—13 şi 17—19, la specţia 10 de Intreţinere

Concurenţii sunt roga lua cunoştinţă de art. 7 din Legea Comptabi Publice şi de condiţi generale pentru întrepri de lucrări şi furnituri de teriale spre a se conform

Inspecţia 10 de Intreţ C. F. R. Chişinău.

376—1

La LIBRĂRIA

Eparhială „Cartea Româneas

B-dul Alexandru Cel Bun

(Pasajul Primăriei)

Se caută 2 practicant